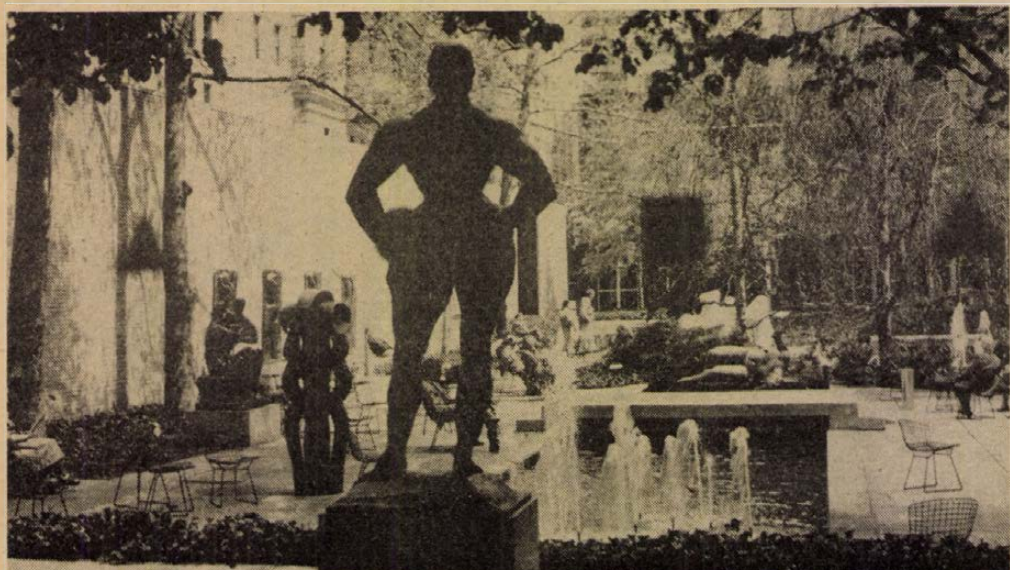

A Broadway-n bemutatott filmek már Londonban vannak
A stúdió: tizenhat négyzetméteres panelszoba

A New York-i Modern Művészetek Múzeumában

Fotó: Hanczik J.

Hanczik János műtermét látva, alig gondolhatná bárki is, hogy a szigetvári fiatalember Super 8-as amatőrfilmjeit nemrég a New York-i Broadway egyik mozijában mutatták be.

A felvételeket fényképező-állványról, egyszerű dohányzóasztalkán készíti, a hangkuliszát két öreg szalagos magnón keveri a képek alá.

Mi hát sikerének titka? Valószínűleg a szakma fanatikus szeretete és a kitartás. Művészeti gimnáziumot végzett Pécsen, Lantos-tanítvány volt, mint a többiek, Pincehelyi, Ficsek, Major.

— Szerettem volna főiskolára menni, de nem volt rá pénz, anyámnak a Martfűn tanuló hűgómról is gondoskodni kellett — foglalja össze minden bizonnyal egyik legnyomósabb okát annak, miért kellett a képzőművészettel, annak filmes ágával a későbbiekben autodidakta módon foglalkoznia.

A New York-i meghívást idén kapta az Exit Art Stúdiótól. Váratlan volt, mégsem egészen meglepetés. Korábban ugyanis már járt európai rövidfilmes fesztiválokon, Nyugat-Berlinben, Osnabrückben, Bonnban. Az Amatőrfilmes Szövetsége ajánlhatta, a Balázs Bélások is, akikkel jó kapcsolatot tart, s nyilván az amerikai rendezők közül is látható valaki itt-ott ezeket a furcsa, a szerző által a „land-art” (tájművészet?), kategó-

riába sorolt, sajátos technikai megoldású kísérleti filmeket.

— Én sohasem törekedtem az eladhatóságra. Igyekszem a magam útját járni. Volt is elég bajom a hazai zsűriekkel — mondja Hanczik, a szigetvári új kórház portása.

New Yorkba a Soros Alapítvány segítségével jutott el. Május első két hetét töltötte ott — ötven dollárral a zsebében.

— Amikor a fesztivál egyik fő szervezője ezt megtudta, nevetőgörcsöt kapott. Egy görög barátjánál szerzett nekem lakást, az összes lakbér annyi volt, hogy naponta kétszer enni kellett adnom a macskáknak — eleveníti fel a nem túl szívdéridő élményt.

Egyedül képviselte Magyarországot a nemzetközi Super 8-as fórumon. (Itt jegyezzük meg, hogy ez az a filmes kategória, amely jószerivel halál-

ra van itélve hazánkban. Ma-holnap sem filmet, sem technikai berendezést nem kapni hozzá.) Három Hanczik-filmet mutattak be a Millennium moziban: a Kubust, a Jerikót, és az Alfát. Mindhárom elkérte londoni vetítésre az angol amatőrfilmesek képviselője. A külföldi filmeket nem, csupán az amerikaiakat versenyeztették. Így a siker még viszonylagosabb, mintha zsűri értékelt volna. Hanczik János reménykedik a folytatásban. Londonban azonban biztosan nem lesz ott: nincs pénze útiköltiségre.

S hogy mi maradt New Yorkból? Fotók, diák, filmek tucatjai a Modern Művészetek Múzeumáról, a Brooklyn-hídról, az összefirkált szemeteszkocsikról. Egy következő film mozaikkocskáit.

H. J.

Goldmark-napok Keszthelyen

A zeneszerző szülővárosában, Keszthelyen hangverseny-sorozat kezdődik hétfőn este 8 órakor a Festetics-kastély tükör-termében. **Perényi Eszter** hegedűművész, **Baranyay László** zongoraművész kíséretében az Esz-dúr szvitet, az emoll triót adja elő, **ifj. Kertész Ottó** gordonkaművész közreműködésével. Szerdán **Andrea Kauten** zongoristájára kerül sor, míg pénteken **Kocsis Albert** hegedűstje zárja a sort. A művész este 8 óratól kezdődő műsorában hallhatjuk a Nemzetközi Bartók Kamarazenekart.

Filmárúsítás a postahivatalokban

Egy hónap múlva, augusztus elsejétől a Magyar Posta és a Forte váci gyára által kötött szerződés alapján az ország postahivatalaiban megkezdődik a Forte színes negatívok árusítása. Ugyanakkor, szintén e megállapodás alapján bármely típusú exponált színes filmet ingyen postázni lehet a Forte színes laboratóriumba, ahol előhívják, és egy héten belül utánvetelés küldeményként a feladónak visszaküldik.

Barlangász kutatótábor Jósavafőn

Újabb óriásbarlang az Aggteleki-karsztban?

Ahogy termálvizekben, éppúgy barlangokban is gazdagoknak számítunk Európában. Magyarországon az ez idáig feltárt barlangok száma meghaladja a kétezret.

Közülük a legnagyobbak, legjelentősebbek a budai hegyekben, a Bükkben, s mindegyiknél az Aggteleki-karsztban találhatók. Ez utóbbi terület a 200 barlangjával — köztük 14 fokozottan védett, s a világviszonylatban is leghosszabb és legszebb cseppkőbarlangok közé számító, 25 kilométeres Baradlával —, nemzeti park, s egyben az UNESCO által is nyilvántartott bioszféra rezervátum. Az Aggteleki-karszt barlangjainak összhosszúsága megközelíti a 40 kilométert, de a barlangászok úgy tartják: tartogat ez a terület számukra még meglepetéseket, feltárható új barlangokat.

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat ez évi központi kutatótáborát tehát nem véletlenül az Aggteleki-karsztban rendezi meg július 1-jétől 16-ig. A Jósavafő határában már péntek óta működő tábor, a szervezés tekintetében főpróbának számít az 1989. augusztusában Magyarországon megrendezett X. nemzetközi barlangkutató világtalálkozóhoz. A kutatótábornak ennél jóval konkrétabb célja is van: egy régebb óta ismert, de teljességében fel nem tárt barlang meghódítása, rejtélyeinek megfejtése.

A tábor szervezői még a kutatás megkezdése előtt erről a kevésbé ismert, Kossuth nevével viselő barlangról, tudományos célkitűzéseikről tartottak sajtótájékoztatót a héten. A stílusosan a budapesti Szemlőhegyi barlang fogadótermében rendezett tájékoztatót részt vett a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 80 éves díszelnöke, dr. Kessler Hubert is, aki már 1933-ban valószínűsítette a Tohonya-forrás mögötti barlangot, majd 1956-ban fel is tárta, mintegy 500 méter hosszan, a jelenleg ismert végpontjig. Ez a vég-

pont egy szifon, vagyis a barlangnak egy olyan része, ahol a mennyezet a víz alá bukik. A szifon bejárata olyan szűk, hogy ez idáig hosszabb víz alatti tartózkodásra alkalmas oxigénpalackkal nem tudtak átjutni rajta a könnyűbúvárok. Kisebb tartománnyal eddig harminc méter mélységig jutottak le, de onnan vissza kellett fordulniuk. Ezért is nevezték el Reménytelen-szifonnak ezt a pontot a barlangi könnyűbúvárok. Ennek az átúszásával kezdik meg most a barlang további részének feltárását. **Ember Sándor,**

az Amphora Búvárklub vezetője úgy vetett számot az esélyekkel, hogy a szifon bejárata mesterségesen kitágítva, már komolyabb búvárfelszereléssel 60 méter mélységben tudnak leereszkedni, majd 150 méter hosszan, víz alatt úszva jutnak el a barlang olyan pontjára, amely már nincs teljesen víz alatt. Ez a könnyűbúvárok lehetőségének határa. Ha a valóság felül, vagyis ebben az esetben alulmúlja a becsléseket, a barlang további részének feltárását másutt kell megpróbálni valószínűsített, vagy már bizonyított víznyelők keresésével.

A Kossuth-barlanghoz tartozó Tohonya-forrás vízösszetételének, vízhozamának közel két évtizedre kiterjedő vizsgálata eredményeivel arra utal, hogy ennek a barlangnak a rendszere az országban található legnagyobb közé tartozik. Feltételezett hossza 4,5 kilométer. A közel száz barlangász — köztük külföldiek is és két baranyai —, a kutatótáborozás során azon rejtélyek nyomába is ered, hogy a Tohonya-forrás vize miért produkál az időjárástól függetlenül is áradásokat, miért növekszik a víz hőmérséklete fordított arányban a vízhozammal? A kutatás kiterjed a térség még több, teljesen fel nem tárt barlangrendszerére, így például a Baradla-tetőre is.

Az aggteleki Baradla-barlang egy részlete

Panoráma

Hát ez nem ment!

A képünkön látható Clio Goldsmith amerikai milliárdos lány apja megvett egy egész filmgyárat, hogy lánya mozi sztár legyen. Az első filmjében egy öngyilkosságra készülő feleség tragédiáját játszotta el, a moziközönség harsány röhögése közben.

Mennyi jut kultúrára?

Ime néhány válasz: a világon a legtöbbet Svédországban áldoznak erre, mégpedig évente és lakosonként 35 dollárt. A sorrend: Kanada és Franciaország 32–32, Hollandia 29, NSZK 27, Egyesült Államok 16, Olaszország 14 és Nagy-Britannia 10 dollárnyi összeget nyújt az államkasszából évente minden lakosa kulturális ellátására.

Dusodduddu masolodduddu

Egy Maddeddu nevű fiatal japán színész és pantomimes ezzel a címmel mutatott be önálló estét Párizsban. A cím értelmét egy amerikai kiadós japán szótárban sem lertük, de a hírek szerint a párizsi közönség túlélte az előadást.

Ez is nacionalizmus?

A francia kulturális minisztérium irányelve szerint a francia rádióadások szórakoztató zenei adásaiban az adásidő javát francia zeneszerzőknek kell fenntartani.

Rádió mellett...

A Miskolci Hűtőház nem tudott olyan krumplit produkálni az amerikai Mac Donalds cég budapesti boltja számára, mint amelyet a szigorú előírás megkövetel. Ezért az „amik” török krumplit vásárolnak és szolgálnak fel a pesti hamburger-evőknek. De nincs baj, mert már tavaly beszereztek olyan vetőkrumplit — később el is vetették —, amely megfelel a cég igényének. Szeptemberben már ott lesz az új íz... nem is krumpli, hanem burgonya, hiszen ezt a fajtát már eleve emelkedettebb név illeti meg. Nos, milyen ez a burgonya: sárga, maximum 6–8 centi hosszú lehet, 3 perc alatt meg kell, hogy süljön, méghozzá aranyárgára. Ez az előírás. Hat nagyzemti gazdaságot kértek fel a burgonya ter-

mesztésére. Az amerikai cég képviselői havonta ellenőrzik, hogy nő, cseperedik a krumpliszár s alatta a burgonya. Rendben van. Csak ott nincs valami rendben, ahogy a rádiós hírt kommentálták. Mert ugye felvetődött, hogy miért nem tudunk előbb is ilyen jó kis burgonyát termesztetni, másrészt meg lám... ez talán az igazi kereskedelmi cég — mármint a Mac Donalds —, akik ugye, mindenképp a legjobbat akarják, a fogyasztó számára. A riporter is rácsodálkozik e fennagy igényességre, amelyetől mi, ugye, rég elszoktunk... Azt mondja, nálunk azért nem volt eddig ilyen burgonya, mert megszoktuk, sőt, megszerettük az úgynevezett fehér krumplit évtizedeken ke-

resztül. Hát mit mondjak: szokta ám a jó fene.

En nem vagyok krumpliszakértő, de a fehér — és szétfővő, lisztes krumpli szerintem dődöllénekedő való —, ám ezen kívül még természetek szép hazánkban ilyen fajtákat is, mint hogy Ella, meg Rózsakrumpli, meg kifli-krumpli, meg Gülbaba, meg az úgynevezett somogyi sárga, hogy hirtelenjében felsoroljak — laikusán

meg kevés van és úgy tavasz közepén már a dobozott krumplipehelyt is elkapkodja ez az éheltetlen, elégedetlenkedő vásárló. Tavaly ősszel — nem felejtettem el! — egy miniszteriális illető azt jósolta, hogy a következő év tavaszán várhatóan krumplihány lesz. Azonmód rohantam a boltba néhány doboz pehelyért, hogy tavasszal legyen mit ennem. Hát elmúlt a ta-

hatok, mert ki kell szednem a földből, hogy a talajt másodvetésre előkészítsem... Az idő sürget...! Egy férfi: „Hét-nyolcszáz forint egy mázsa vetőburgonya. Miből vegyem meg, amíg ezt le nem adom...? Harmadik természetű: „Ahol átvették a krumplit, fizettek érte 6–8 forintot és a városi nép meg — ezt láttam saját szememmel a boltokban — 30–40 forintért kapta meg. Igazság ez?” Egy illetékes átvévo: „Mi 80 mázsát küldtünk fel rendelésre Pestre és a jóég tudja miért, miért sem, a krumpliszállítvány Pestről Pécsre került. Erti ezt valaki?”

Nem. Legalább is jómagam nem. De nem is hagyom abba a krumpli-ügy fölötti elmélkedésemet. Jövő nyenkor folytatom. Rendesen, mint minden évben. Legföljebb arról írok, hogy most meg nincs krumpli. És rácsodálkozik a Mac Donalds-cég remek üzleti érzékére.

Egy asszony: „Főletem a disznókkal, mást nem csinál-

Beetetés

— egynehányat. Hogy miért tűntek el ezek a fajták és egyáltalán miért nincs a burgonyafronton választék, azt én meg nem mondhatom.

De hogyan is várhatnánk választékot, amikor a mennyiség okoz legtöbb gondot: évről évre visszaköszön a „krumpli”-gond. Hol sok van belőle — és akkor még a termesztők háznak is ki-nálva portékájukat —, hol

vasz, itt van már a nyár első fele és kidefűlt, annyi krumplink van, hogy a termesztők sírvafakadnak.

A kadarkúti krumplisok ilyeneket mondtak a rádióriporterének: „Hat-hét forintért kínáltuk a burgonyát, de nem vitték el, vártuk, hogy szokás szerint adnak zsákokat az átvevők, de nem jött senki a faluba...”

Egy asszony: „Főletem a disznókkal, mást nem csinál-